

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

תחל קנה וזכרתי. טועמי"ה חיים זכו.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ (בראשית א, א)

רבי יששכר שלמה רוטשילד מעיר¹: סופי התיבות בראשית ברא אלהים הם אותיות אמ"ת שלא כסדרן אף סופי התיבות 'ברא אלהים את' הם אותיות אמ"ת כסדרן. וי"ל שאותיות אמ"ת נרמזו דוקא **בסופי התיבות** ולא בהתחלותיהן (בשתי הופעותיהן הנזכרות) משום **שחותמו**² של הקב"ה אמת³. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **הטעמים** בתיבות **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים** וכן **בְּרָא אֱלֹהִים אֶת**, כולם בהברות **האחרונות** של התיבות⁴, ואף זה רמז **שחותמו** (חתימת – סיום התיבות) של הקב"ה אמת.

שלום המאירי

וְהָאָרֶץ (רביעי) הִיְתָה תְהוֹ וְבָהּ (בראשית א, ב)

רבי חיים אלתר פאנעט מבאר⁵ שהטעם **וְהָאָרֶץ** (רביעי), רמז **לארבעה** יסודות: אש, רוח, מים, עפר, שמהם נבראת הארץ.

רמז נוסף: **רבי ישראל אהרן קלצקין**, מעדני הפרשה, מבאר: הפסוק הראשון הוא הקדמה למעשה הבריאה כמו שמפרש רש"י שהכוונה היא קודם שנברא העולם. במסכת חגיגה פרק ב משנה א נאמר: "כל המסתכל בארבעה דברים, ראוי לו כאילו לא בא לעולם, מה למעלה, מה למטה, מה לפניו, ומה לאחור".

לכן מיד בתחילת הבריאה כאשר מתחיל לספר מה היה בפועל קודם הבריאה **וְהָאָרֶץ** מוטעם **רביעי** ללמדנו שיש להיזהר מלהסתכל באותם **ארבעה** דברים.

רמז נוסף: **במדרש**⁶ מבואר שהפסוק רומז לארבע גלויות: "ר"ש בן לקיש פתר קריא בגליות. והארץ היתה תהו - זה גלות בבל, שנאמר (ירמיה ד) ראיתי את הארץ והנה תהו. ובהו - זה גלות מדי (אסתר ו) ויבהילו

¹ **תורת יש"ר**, רבי יששכר שלמה רוטשילד ראש ישיבת מאור התורה לייקווד, ירושלים תשעג.

² חותם במובן של סוף, כמו 'בך חותמין'.

³ העורך רבי שלמה מתתיהו לוונטהל מוסיף: "בבעל הטורים ציין חמשה סופי תיבות אמ"ת נוספים בפרשה זו ועל כך כתב (ומקורו **בבראשית רבה** א, ז): 'מלמד שברא הקדוש ברוך הוא העולם באמת, כמו שנאמר (תהלים קי"ט ק"ס) ראש דברך אמת'. אף בתקוני זוהר תיקון ס"ג (מהדו' מוסה"ק צ"ה ע"א) הובאו סופי תיבות אלו, ושם נוסף, שאף סופי שלשת התיבות האחרונות של מעשה בראשית הם אותיות אמ"ת: 'אשר ברא אלהים לעשות'. וי"ל שלכן נכתב בתהלים (קמ"ו, ו) על הבריאה כולה: 'עשה שמים וארץ את הים ואת כל אשר בם השמר **אמת** לעולם'."

⁴ ואילו ההטעמה בתיבה שאחרי כן **הַשָּׁמַיִם** היא מלעיל, בהברה שלפני האחרונה.

⁵ **תפוחי חיים** על טעמי המקרא, רבי חיים אלתר פאנעט מקרלסבורג ואב"ד רמת אביב, ירושלים תשנט.

⁶ **בראשית רבה**, פרשה ב פסקה ד.

מטעם 311 לפרשת בראשית רמזים בטעמי המקרא בפרשה

מהספר העתידי **רמזי טעם עם טעם לשב"ח** מאת שלום המאירי, אשמח לתגובות במייל: shalom303@gmail.com

להביא את המן. וחושך - זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזירותיהן שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלהי ישראל. על פני תהום - זה גלות ממלכת הרשעה שאין להם חקר כמו התהום". ומבאר **רבנו בחיי** (על הפסוק) "וביאור המדרש הזה כי ה' יתברך בפרשה זו מגיד מראשית אחרית, והכתוב כיוון לרמז סוף הזמן בתחילת הזמן, להורות כי תכלית כוונת הבריאה הוא לימות המשיח וזהו תחילת המחשבה סוף המעשה". ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְהָאָרֶץ** (רביעי), רמז **לארבע** גלויות⁷. ואפשר שמקום הטעם **בתחילת** הפסוק, רמז כדברי רבנו בחיי "לרמז סוף הזמן בתחילת הזמן, להורות כי תכלית כוונת הבריאה הוא לימות המשיח וזהו תחילת המחשבה סוף המעשה".

שלום המאירי

רמז נוסף: מובא ב**זוהר**⁸ על הפסוק: וְזָכַרְתִּי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאָף אֶת בְּרִיתִי יִצְחָק וְאָף אֶת בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֲזָכֹר וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר (ויקרא כו, מב), שהמלים "וְהָאָרֶץ אֲזָכֹר" רומזות לדוד המלך, המצטרף לשלשת האבות והוא רגל רביעי במרכבה⁹. ע"כ.

ונרמז בטעמים: **וְהָאָרֶץ** (רביעי), רמז לדוד המלך, רגל **רביעי** במרכבה, הרמז במלים "והארץ אזכר".

שלום המאירי

רמז נוסף: **וְהָאָרֶץ** (רביעי), באותו טעם כמו בפרשת **בהר** (ויקרא כה, כג): **וְהָאָרֶץ** (רביעי) לא תמכר לצמתת כי לי הארץ,

ללמד שהארץ שייכת למי שבָּרָא¹⁰.

שלום המאירי

⁷ **רבי ישראל אהרן קלצקין**, מעדני הפרשה, מוסיף: "יש רמז נפלא במיקום הגלויות בתורה. תהו זו המילה העשירית מתחילת התורה זה בבל שערכה מצור על ירושלים **בעשרה** בטבת הוא היום העשירי בחודש **העשירי** וכן עיקר השרפה של בית המקדש היתה ביום **העשירי** לחודש אב. ובהו היא המילה הי"א בתורה, זה פרס שאנו מתחילים כל שנה את החג על הנצחון כנגדם ביום י"א לחודש אדר וכן מתחילה המסכת שמתארת את נצחוננו: מגילה נקראת בי"א. וחשך היא המילה הי"ב בתורה זה יוון שנוצחו ע"י י"ב בני חשמונאי (רש"י על ברכ"י חילו). תהום המילה הט"ו בתורה זה אדום שקיבל שמו אדום בהיותו בן ט"ו ע"ש המאורע של הלעיטני נא מן האדם וזה היה ביום פטירת אברהם אבינו שאז היה עשו בן ט"ו. לפי כל זה, יוצא שהמילה "והארץ" היא הכותרת של של כל המצבים הקשים שכלל ישראל יעברו בימיהם.

בהקדמת "סולם בית אל" לסידור היעב"ץ, בתחילתו, סוף אות ב' (מחשבה וכוונת הלב), כותב בלשון שבועה: 'חי נפשי, כי העובדה שבני ישראל המעטים והמעונים והמוכים בכל מקום בו הם נמצאים ולמרות הכל הם שורדים, זהו נס גדול יותר מכל הניסים והמופתים שהיו במצרים'. לפי"ז נפרש שהמילה 'והארץ' שמרמזת על כל הגלות הקשה והנס הגדול שאנו שורדים, היא המילה השמינית בתורה, שהמספר שמונה מסמל מעל לדרך הטבע. כל זה נרמז בטעם רביעי, כלומר ארבעת הגלויות עד לקיבוצנו מארבע כנפות הארץ".

⁸ **זוהר** חלק ב דף נג עא (פרשת בשלח): "אמר רבי שמעון, וכן בגי'הו' דאבהתא אזדמן פורקנא תדיר לישראל, דכתיב (ויקרא כו, מב) וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור, אבהתא תינח, מהו והארץ אזכור, אלא לאכללא עמהו דוד מלכא, דאיהו רתיכא באבהתא, ואינון מתערין פורקנא תדיר לישראל".

⁹ ראה **רבינו בחיי** על ויקרא כו, מב: "והארץ אזכור, כדי להזכיר המרכבה בשלמותה, שאין מרכבה פחותה מארבעה". ובספר "**ליקוטי דברי דוד**" הביא בשם רבי דוד צבי שלמה בידרמן מלעלוב שדוד המלך נרמז ב"והארץ" כי היה נמוך כאדמה וכארץ.

¹⁰ עי' לקמן בפרשת בהר (ויקרא כה, כג) רמזים נוספים.